

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Ustavno sodišče Republike Slovenije je najvišji organ sodne oblasti za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

(prvi odstavek 1. člena Zakona o Ustavnem sodišču)

**POROČILO O DELU
ZA LETO 2005**

Ljubljana, februar 2006

KAZALO

I. UVOD	3
II. OBSEG DELA	4
1. STANJE NEREŠENIH ZADEV	4
2. PRIPAD ZADEV.....	6
3. REŠENE ZADEVE	9
3. 1. <i>Skupaj rešene zadeve</i>	10
3. 2. <i>Rešene U-I zadeve</i>	11
3. 3. <i>Rešene Up zadeve</i>	12
3. 4. <i>Rešene P zadeve</i>	13
4. R ZADEVE	14
III. KADROVSKA STRUKTURA	14
IV. POLOŽAJ USTAVNEGA SODIŠČA, UČINKOVITOST IN ORGANIZACIJA DELA	15
V. POMEMBNEJŠE ODLOČITVE	18
VI. SPOŠTOVANJE ODLOČB USTAVNEGA SODIŠČA	22
VII. DOSTOPNOST ODLOČITEV USTAVNEGA SODIŠČA	24
VIII. MEDNARODNO SODELOVANJE	25

I. UVOD

Ustavno sodišče je v eni izmed svojih odločb, izdanih v preteklem letu, posebej poudarilo, da mora sodna veja oblasti uživati ugled in zaupanje javnosti, da lahko opravi svojo vlogo. To velja tudi za najvišji organ sodne oblasti, ki mu je po ustavni ureditvi zaupano varstvo ustavnosti ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin (prvi odstavek 1. člena Zakona o Ustavnem sodišču; Uradni list RS, št. 15/94 – v nadaljevanju ZUstS). Tako kot za sodstvo tudi za Ustavno sodišče velja, da je vzpostavljanje ugleda in zaupanja vanj predvsem naloga njega samega, ki jo lahko najučinkoviteje uresniči z ustavnoskladnim in zakonitim vodenjem postopkov ter z ustavno argumentiranim in pravilnim odločanjem v zadevah iz svoje pristojnosti.

Če naj ima javnost zaupanje v delo Ustavnega sodišča, pa je pomembno tudi, da so predstavniki drugih dveh vej oblasti, tako zakonodajne kot izvršilne, poklicani k temu, da spoštujejo odločitve Ustavnega sodišča, da se o njih ne izražajo žaljivo in na način, ki pomeni osebno diskvalifikacijo posameznega ustavnega sodnika. To ne pomeni, da odločitve Ustavnega sodišča niso podvržene kritiki, vendar mora biti ta kritika strokovna in argumentirana; ne more biti žaljiva, posplošena in osebno diskvalifikacijska. Zato je v poročilu na ta vidik posebej opozorjeno.

Ustava Republike Slovenije vzpostavlja državno ureditev, ki temelji na ustavni demokraciji in na načelu delitve oblasti. Bistvo načela delitve oblasti je v tem, da so vse tri veje oblasti, ki imajo različne pristojnosti in ki jim Ustava daje različne mehanizme t. i. zavor in ravnovesij, ki naj preprečijo zlorabo oblasti na račun človekovih pravic in temeljnih svoboščin, enakopravne. Zato se poročilo ni moglo izogniti poudarku tudi o spoštovanju tega temeljnega načela.

Že z ustavno določenimi pristojnostmi je Ustavno sodišče Republike Slovenije po svojih pooblastilih eno najmočnejših ustavnih sodišč v Evropi, saj je pristojno razveljaviti zakone in vse druge predpise, podzakonske predpise tudi le, če so zgolj nezakoniti, pristojno je odločati o ustavni obtožbi najvišjih nosilcev funkcij izvršilne veje oblasti, pristojno je predhodno presojeti ustavnost mednarodnih pogodb, pristojno je odločati o sporih glede pristojnosti, s postopki ustavnih pritožb je pristojno nadzirati tudi sodstvo glede tega, ali s svojimi odločitvami spoštuje človekove pravice in temeljne svoboščine. Ustavno sodišče s tako širokimi pooblastili, s tako široko zastavljenimi pristojnostmi, ki jih za nameček zakonodajalec še razširja, ne da bi se zmenil za že nekajletna opozorila Ustavnega sodišča, da to zaradi izredno številnih pristojnosti, katerih del bi lahko prevzela druga sodišča (predvsem kontrolo zakonitosti), in izredno širokega dostopa (ki ga daje že Ustava) do Ustavnega sodišča zaradi preobremenjenosti ne zmore več izvrševati svojega temeljnega poslanstva: biti varuh Ustave in človekovih pravic. V tem poročilu prikazani podatki o obsegu dela in o vrstah sporov, o katerih mora odločati Ustavno sodišče, navedeno gotovo potrjujejo.

Letno poročilo o delu Ustavnega sodišča (drugi odstavek 23. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 93/03 in 98/03 – popr. – v nadaljevanju Poslovník) je namenjeno temu, da je javnost obveščena o delu Ustavnega sodišča. Namenjeno pa je tudi temu, da predsednik Ustavnega sodišča, ki se zaradi nujne zadržanosti pri komentiranju političnih ravnanj ne more sproti odzivati na morebitna ravnanja, ki krnijo ugled Ustavnega sodišča, ali celo posegajo v njegov ustavni položaj, vendarle opozori

nanje. Tudi v tokratnem letnem poročilu je predstavljen obseg dela Ustavnega sodišča, ki se izkazuje s statističnim prikazom podatkov o pripadu in o rešenih zadevah v letu 2005 in ki kaže na v preteklem letu izjemno povečano obremenjenost Ustavnega sodišča. Opozorjeno je na nekatere najpomembnejše odločitve, sprejete v preteklem letu, ter posebej na problematiko nespoštovanih odločb. Hkrati pa je treba v tokratnem poročilu opozoriti tudi na marsikateri vsebinski vidik delovanja in položaja Ustavnega sodišča in na nujno potrebne, tudi ustavne spremembe.

II. OBSEG DELA

1. Stanje nerešenih zadev

Po stanju na dan 31. 12. 2005 je imelo Ustavno sodišče v delu 1594 zadev. V primerjavi z letom poprej se je število nerešenih zadev povečalo za 35 % (1594:1179). Pri tem je imelo v delu nekaj manj zadev presoje ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov (340:372), zato pa za 49 % (1206:808) več zadev ustavnih pritožb in večje število zadev sporov glede pristojnosti (48). Ob koncu leta 2004 ni bilo nerešenih sporov glede pristojnosti.

Tabela 1: Stanje nerešenih zadev po letu prejema¹

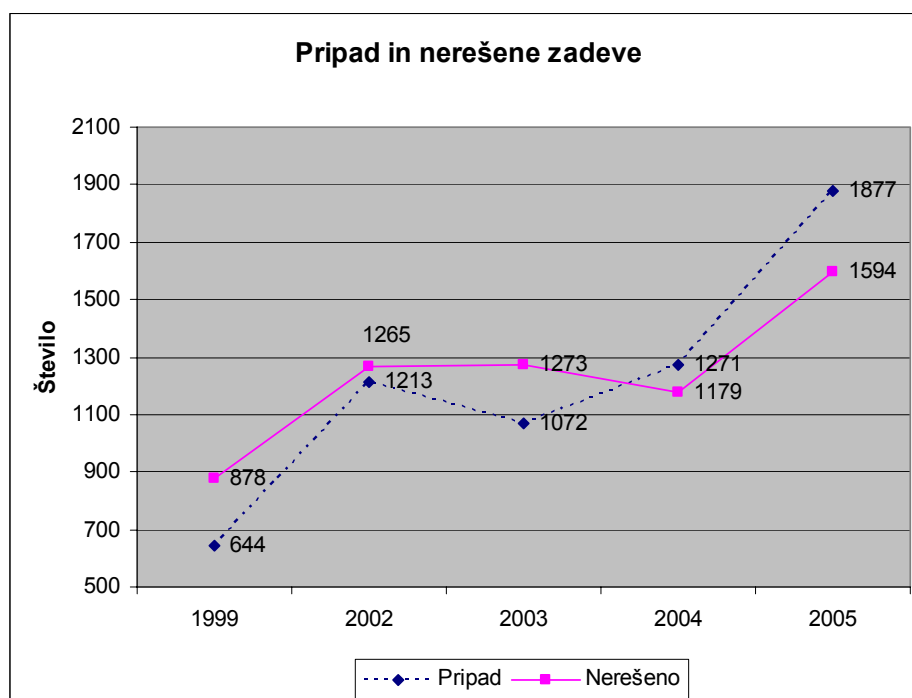
Leto	2003	2004	2005	Skupaj
U-I	7	115	218	340
P	0	0	48	48
Up	6	205	995	1206
Skupaj	13	320	1261	1594

Veliko večino nerešenih zadev ali kar 79 % nerešenih zadev (1261:1594) je Ustavno sodišče prejelo v delo v letu 2005, 20 % (320:1594) nerešenih zadev v letu 2004. Manj kot odstotek (13:1594) je bilo zadev, ki jih je Ustavno sodišče prejelo v delo v letu 2003 in so bile torej starejše od dveh let. Vse zadeve iz leta 2003 je Ustavno sodišče v preteklem letu reševalo kot absolutno prednostne zadeve, zato so tudi odločitve v še nerešenih zadevah iz tega leta v pripravi.

¹ Zadeve iz pristojnosti Ustavnega sodišča se vodijo v različnih vrstah vpisnikov, in sicer se zadeve, o katerih je odločalo Ustavno sodišče v preteklem letu, vodijo:

- v U-I vpisniku zadeve za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov in splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil,
- v P vpisniku zadeve sporov glede pristojnosti,
- v Up vpisniku zadeve ustavnih pritožb.

Graf 1: Prikaz gibanja pripada in nerešenih zadev po letih

Bistveno povečan pripad zadev v preteklem letu, ki je dosegel skoraj trikratni pripad iz leta 1999, je povzročil povečano število nerešenih zadev v delu, in to kljub temu, da so sodnice in sodniki odločili v večjem številu zadev kot v letu poprej. Zato je imelo Ustavno sodišče ob koncu leta spet v delu več zadev, kot jih je sposobno rešiti v enem letu, kar pomeni, da se bo število nerešenih zadev spet pričelo povečevati.

Povprečni čas trajanja postopka v zadevah, ki jih je Ustavno sodišče rešilo v preteklem letu, je bil 333 dni, kar pomeni manj kot eno leto. Vendar je ta podatek lahko zavajajoč, če ne upoštevamo, da je moralo Ustavno sodišče v tem letu odločiti o nenormalno velikem številu sporov glede pristojnosti med policijskimi postajami in okrajnimi sodišči, tovrstne zadeve pa Ustavno sodišče rešuje posebej hitro. Postopek v sporih glede pristojnosti je tako v poprečju trajal 32 dni, v zadevah ustavnih pritožb je trajal 351 dni, v zadevah presoje predpisov pa je postopek v povprečju trajal eno leto in tri mesece. Kljub temu, da je iz statističnih podatkov razvidno, da Ustavno sodišče nima v delu zelo starih zadev, pa je vendarle treba opozoriti, da je tako nizko povprečno trajanje postopkov posledica tega, da mora Ustavno sodišče nekatere nujne zadeve glede na njihov družbeni pomen ali glede na posledice za pritožnika obravnavati absolutno prednostno, zaradi česar se postopek v nekaterih drugih zadevah bistveno podaljšuje.

2. Pripad zadev

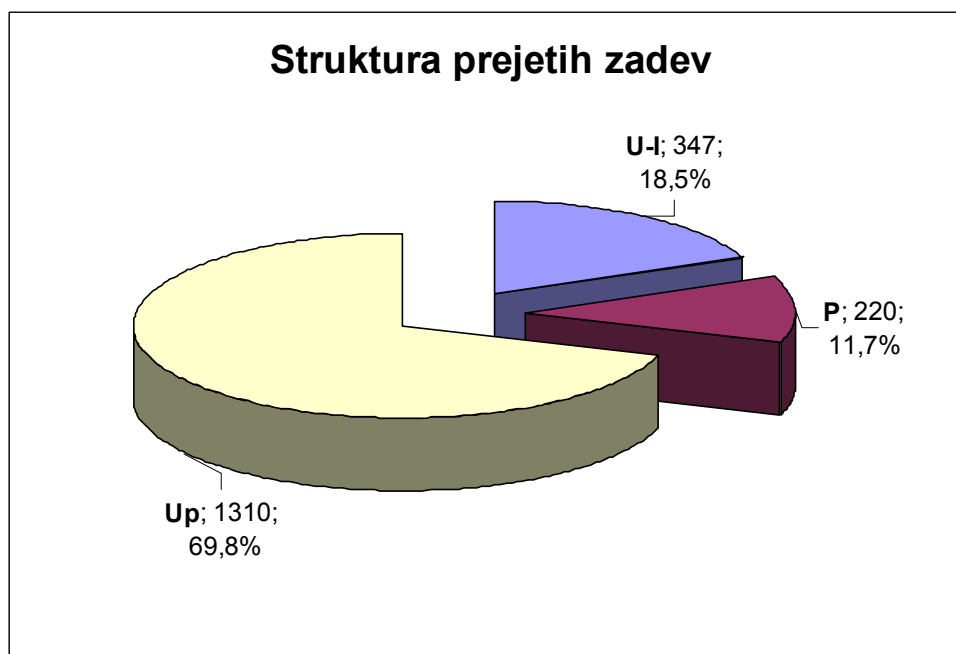
V letu 2005 je Ustavno sodišče prejelo 1877 zadev, kar je za 47,7 % (1877:1271) več kot v letu 2004. Medtem ko smo v zadnjem letnem poročilu ugotavljali, da je bil pripad že v letu 2004 skoraj še enkrat večji od pripada zadev v letu 1999, pa lahko za leto 2005 ugotovimo, da gre za skoraj trikrat toliko novih zadev (povečanje za 191 %; 1877:644), kot jih je Ustavno sodišče prejelo v letu 1999.

Tabela 2: Primerjava pripada zadev po letu prejema

Leto	Pripad	Sprem. na leto	Glede na leto 1999
1999	644		
2002	1213	+88,4%	+88,4%
2003	1072	-11,6%	+66,5%
2004	1271	+18,6%	+97,4%
2005	1877	+47,7%	+191,5%

V strukturi zadev prevladujejo ustavne pritožbe, ki zajemajo 70 % delež (1310: 1877) ali več kot dve tretjini vsega pripada, 18,5 % (347:1877) zajemajo zadeve presoje ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov, 11,7 % (220:1877) pa je bilo vloženih sporov glede pristojnosti za odločanje o posamezni zadevi.

Graf 2: Struktura prejetih zadev po vrsti zadev

Predvsem močno izstopa število sporov glede pristojnosti, saj so ti doslej v strukturi zadev, ki jih je prejelo Ustavno sodišče, predstavljali manj kot en odstotek zadev. Glede na to, da se je v primerjavi s preteklim letom povečalo predvsem število novih

zadev ustavnih pritožb in sporov glede pristojnosti, pa velja poudariti tudi to, da se je tako v strukturi zadev opazno zmanjšalo število zadev za presojo ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov.

Tabela 3: Primerjava pripada U-I zadev po letu prejema

Leto	Pripad	Sprem. na leto	Glede na leto 1999
1999	283		
2002	430	+51,9%	+51,9%
2003	257	-40,2%	-9,2%
2004	373	+45,1%	+31,8%
2005	347	-7,0%	+22,6%

V letu 2005 je Ustavno sodišče prejelo v delo za 7 % manj (347:373) zadev za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov kot v letu 2004.

Tudi v preteklem letu beležimo v nekaterih primerih večje število pobud, ki se nanašajo na isti predpis. Med zakoni je bil največkrat (33-krat) izpodbijan Zakon o Radioteleviziji Slovenija, pri čemer je šlo v večini teh primerov za izpodbijanje določbe, ki ureja plačevanje naročnine. V večjem številu so bili izpodbijani tudi Zakon o popravi krivic in Zakon o žrtvah vojnega nasilja (14-krat) ter Zakon o prekrških (13-krat). Ustavno sodišče je že opozorilo, da serijsko vlaganje po vsebini enakih pobud samo obremenjuje delo Ustavnega sodišča, na vsebino odločitve pa ne more vplivati, saj mora Ustavno sodišče opraviti presojo ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa tudi v primeru, ko ga z argumentirano obrazloženo pobudo izpodbija le en pobudnik, ki izkaže svoj pravni interes.

V 347 zadevah je bilo skupaj izpodbijanih 359 predpisov. Še vedno so največkrat izpodbijani zakoni, teh je bilo med izpodbijanimi akti 69 % (249:359), 18 % (66:359) je bilo aktov lokalnih skupnosti, 6 % (22:359) pravilnikov in drugih aktov ministrstev, 4 % (16:359) pa uredb in drugih aktov Vlade, v majhnem delu so bili izpodbijani predpisi drugih organov.

Nekoliko se je povečalo število zadev, ki so jih vložili pooblaščen predlagatelji postopkov za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov, in sicer na 10 %. Pri tem so še vedno v manjšini sodišča, saj so ta na podlagi 156. člena Ustave tudi v letu 2005 zahtevala oceno ustavnosti zakona le v 3 primerih. Največkrat je kot predlagatelj nastopala lokalna skupnost (občina ali občinski svet ali župan), in sicer kar v 54 % (19:35) primerov. Med drugimi predlagatelji so bili še Varuh človekovih pravic, Vlada, Računsko sodišče, tretjina poslank in poslancev, Državni svet ter sindikati.

Tabela 4: Primerjava pripada Up zadev po senatih in letih prejema

Senat	2004	2005	Razlika
civilni	342	450	+31,6%
kazenski	260	450	+73,1%
upravni	281	410	+45,9%
Skupaj:	883	1310	+48,4%

Pripad ustavnih pritožb zaznamujeta dve okoliščini: splošno povečanje števila ustavnih pritožb in bistveno povečanje ustavnih pritožb, katerih preizkus opravlja kazenski senat. Število ustavnih pritožb se je tako v letu 2005 skupno povečalo za 48 % (1310:883). Število ustavnih pritožb, ki jih preizkuša civilni senat, se je povečalo za 31 % (450:342), število ustavnih pritožb, ki jih preizkuša upravni senat, za 45,9 % (410:281), število ustavnih pritožb, ki jih preizkuša kazenski senat, pa kar za 73 % (450:260).

Tabela 5: Prejete Up zadeve po vrsti spora

Vrsta spora	Število	%
prekrški	298	22,7%
pravda	252	19,2%
kazenska zadeva	153	11,7%
delovni spor	117	8,9%
denacionalizacija	92	7,0%
drugi upravni spori	88	6,7%
izvršba	87	6,6%
gospodarski spor	63	4,8%
socialni spor	36	2,7%
osebna stanja	34	2,6%
davki	24	1,8%
prostorske zadeve	18	1,4%
nepravda	15	1,1%
zapuščinski postopek	14	1,1%
zemljiškknjižni postopek	7	0,5%
vpis v sodni register	4	0,3%
ostalo	8	0,6%
Skupaj	1310	100,0%

Iz zgornje preglednice je razvidno, da imajo v skupni strukturi ustavnih pritožb največji delež prekrški. Če pogledamo strukturo znotraj posameznih senatov, pa lahko ugotovimo, da gre tudi bistveno povečanje na kazenskem področju predvsem na račun zadev s področja prekrškov, ki zajemajo kar 66 % (298:450) vseh zadev kazenskega senata (v preteklem letu jih je bilo 39,2 %). Med ustavnimi pritožbami, ki jih preizkuša civilni senat, prevladujejo pravde s 56 % (252:450), sledijo jim zadeve izvršb z 19 %

(87:450) in gospodarski spori s 14 % (63:450). Med zadevami, ki jih preizkuša upravni senat, pa prevladujejo delovni spori s 28,5 % (117:410), sledijo pa jim zadeve denacionalizacij z 22 % (92:410), drugi upravni spori z 21 % (88:410) in socialni spori z 8,8 % (36:410).

Medtem ko je Ustavno sodišče v prejšnjih letih prejelo le nekaj sporov glede pristojnosti letno, praviloma manj kot 20 oziroma v letu 2004 le 10, je v preteklem letu prejelo kar 220 sporov glede pristojnosti, pri čemer sta bila kar 202 spora glede pristojnosti med policijskimi postajami in okrajnimi sodišči o tem, kdo je pristojen za vodenje postopka o prekršku. Odstotkovni prikaz tega porasta bi bil nesmiseln, saj je očitno, da gre za nenormalno povečanje, na katerega bi se posebej hitro morali odzvati tako Vlada, ki je pooblaščen predlagatelj zakonov, kot Državni zbor. Glavnina teh sporov se je namreč nanašala na prekrške zaradi kršitve cestnoprometnih predpisov. Tako veliko število sporov nedvomno kaže na neustreznost zakonske ureditve, na podlagi katere pristojni organi odločajo. Posebej velja tu omeniti očitno nejasno razmejitev pristojnosti med okrajnimi sodišči in policijskimi postajami v zadevah kršitev cestnoprometnih predpisov, zaradi katere je Ustavno sodišče v eni od zadev začelo tudi postopek za oceno ustavnosti Zakona o varnosti cestnega prometa.

Opozoriti je treba, da je bilo tudi v letu 2005 sproženih več sporov glede pristojnosti na področju denacionalizacije (14), kar pomeni, da se v teh primerih denacionalizacijski postopki, ki bi morali biti že zdavnaj končani, še niti začeli niso pred pristojnim prvostopnim organom. Ustavno sodišče že zadnjih nekaj let ponavlja, da je nevzdržno, da po toliko letih od tedaj, ko so bili vloženi denacionalizacijski zahtevki, pristojni organi še niso ugotovili niti tega, kateri izmed njih je pristojen za odločanje na prvi stopnji.

Največ sporov glede pristojnosti so sprožile policijske postaje, in sicer 177, okrajna sodišča 36, upravne enote 3.

3. Rešene zadeve

V letu 2005 se je Ustavno sodišče sestalo na 36 plenarnih sejah, na katerih je bilo obravnavanih skupaj 912 zadev. Poleg tega se je civilni senat sestal na 12 sejah, na katerih so bile obravnavane 404 zadeve, upravni senat na 15 sejah, na katerih je bilo obravnavanih 309 zadev, kazenski senat pa na 13 sejah, na katerih so bile obravnavane 303 zadeve. Tako za plenarno sejo kot za seje senatov seveda velja, da so bile nekatere izmed zadev obravnavane večkrat, preden je Ustavno sodišče o njih tudi dokončno odločilo, in da nekatere od teh zadev ob koncu preteklega leta še niso bile rešene.

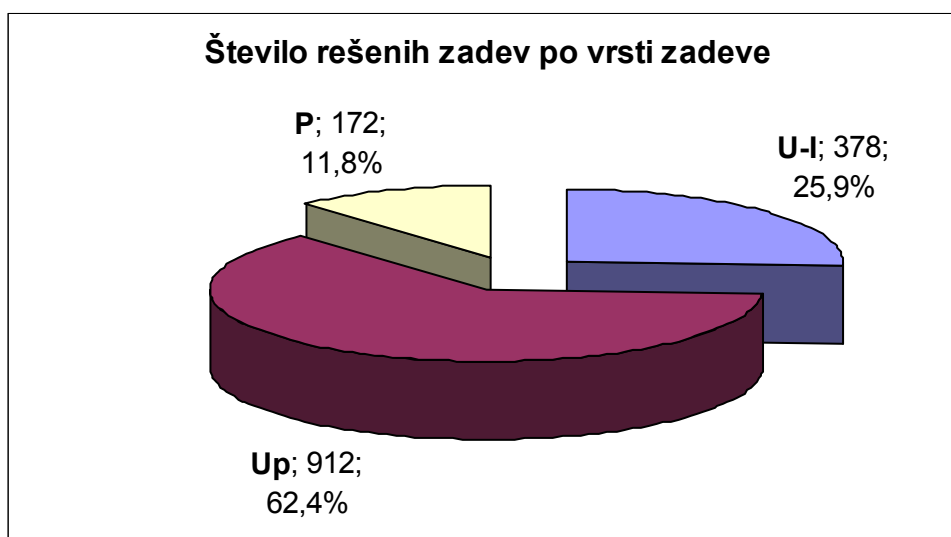
3. 1. Skupaj rešene zadeve

Tabela 6: Rešene zadeve po letih in spremembe glede na prejšnja leta

Leto	Število	Sprem. na leto	Glede na leto 1999
1999	679		
2002	999	+47,1%	+47,1%
2003	1060	+6,1%	+56,1%
2004	1364	+28,7%	+100,9%
2005	1462	+7,2%	+115,3%

V letu 2005 je Ustavno sodišče rešilo doslej največje število zadev, in sicer celo za 7 % (1462:1364) zadev več kot v preteklem letu, vendar je treba pri tem posebej poudariti, da gre to povečanje v primerjavi s preteklim letom predvsem na račun tega, da je bilo večje število sporov glede pristojnosti med policijskimi postajami in okrajnimi sodišči enakih, ne pa na račun tega, da bi Ustavno sodišče lahko še povečevalo obseg zadev, o katerih letno lahko odloči.

Graf 3: Struktura rešenih zadev po vrsti zadeve

V skupnem številu rešenih zadev predstavljajo največji delež, to je 62,4 % (912:1462), ustavne pritožbe, 25,9 % (378:1462) je delež zadev za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov in kar 11,8 % (172:1462) je bil delež sporov glede pristojnosti.

3. 2. Rešene U-I zadeve

Tabela 7: Rešene U-I zadeve glede na združitve

Leto	Brez združitve	Združitve	Vse rešene U-I
2004	299	95	394
2005	278	100	378

V letu 2005 je Ustavno sodišče rešilo 378 zadev za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov, kar je za 4 % (378:394) manj kot v letu poprej. V teh zadevah je bilo predmet presoje 399 predpisov oziroma drugih aktov. Pri tem so bili v največjem številu izpodbijani zakoni, in sicer v 69,9 % (279:399), zatem akti lokalni skupnosti v 15,2 % (61:399) in akti izvršilne oblasti v 10,5 % (42:399).

Tabela 8: Rešene U-I zadeve po načinih rešitev

Način rešitve	2004	2005
Razveljavitev zakonskih določb	8	17
Neskladnost zakonskih določb z Ustavo in določitev roka	6	22
Neskladnost zakonskih določb z Ustavo	9	1
Neskladnost, razveljavitev ali odprava določb podzakonskega akta	92	28
Ni v neskladju z Ustavo – zakonske določbe	23	24
Ni v neskladju z Ustavo ali zakonom – določbe podzakonskih aktov	7	2
Zavrženje	144	117
Zavrnitev	100	100
Ustavitev	26	26

Če primerjamo načine sprejetih odločitev v zadnjih dveh letih, lahko ugotovimo, da je bila manjkrat sprejeta procesna rešitev (zavrženj in ustavitvev je bilo v letu 2004 170, v letu 2005 pa 143). Bistveno manj je bilo ugotovljenih neustavnosti oziroma nezakonitosti podzakonskih predpisov (92 v letu 2004, 28 v letu 2005). Vendar je treba pri tem upoštevati, da je bilo v letu 2004 razveljavljenih večje število aktov lokalnih skupnosti glede nadomestil za uporabo stavbnega zemljišča. Pri tem je bilo z nekaterimi pobudami izpodbijanih večje število občinskih odlokov, ki so urejali navedeno nadomestilo, zato je bilo tudi skupno število izpodbijanih predpisov večje od števila v letu 2005. V letu 2003 pa je bila npr. ugotovljena neustavnost oziroma nezakonitost za enako število podzakonskih predpisov kot v preteklem letu. Pač pa je v primerjavi z letom 2004 povečano število neustavnih zakonskih določb (skupaj 40 krat), ki je večje tudi od števila v letih 2003, ko je bila ugotovljena neustavnost skupaj 30 krat, in 2002, ko je bila ugotovljena neustavnost skupaj 22 krat.

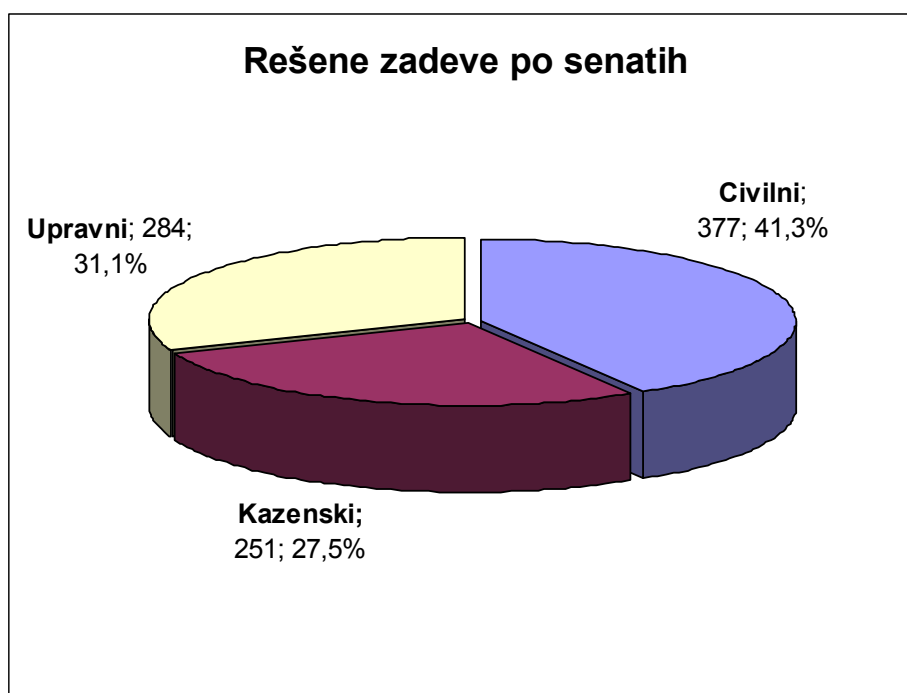
V 57,6 % (194:337) deležu ustavnosodne presoje predpisov je Ustavno sodišče njihovo ustavnost oziroma zakonitost presojalo po vsebini (v postopku za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti, ki ga zaključijo z izdajo odločbe) oziroma je navedbe pobudnikov vsebinsko obravnavalo (zavržitve pobud). V preostalem deležu je bila sprejeta odločitev procesne narave (zavrženja pobud in ustavitve postopkov). Delež vsebinske ustavnosodne presoje se v primerjavi s prejšnjimi leti (59 % v letu 2004, 52,7 % v letu 2003) ne razlikuje bistveno. Predlagatelji in pobudniki za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti so uspeli pri presoji 20,2 % (68:337) izpodbijanih predpisov (v letu 2004 prav na račun podzakonskih predpisov v nekoliko večjem deležu, in sicer 27,7 %; 115:415).

3. 3. Rešene Up zadeve

O tem, ali ustavne pritožbe izpolnjujejo procesne predpostavke za njihovo obravnavo, in o tem, ali jih je treba sprejeti v obravnavo, odločajo najprej senati treh sodnikov, katerih sestavo določi Ustavno sodišče z razporedom dela. Odločitev senata se, razen v primeru, če ustavno pritožbo sprejme v obravnavo, predloži vsem drugim sodnicam in sodnikom, ki niso člani senata, da se o njej v roku, ki ga določa četrty odstavek 55. člena ZUstS, izjavijo. Tudi če senat ni sprejel ustavne pritožbe, je ta sprejeta v obravnavo, če se tako izrečejo trije izmed sodnic in sodnikov. O utemeljenosti ustavne pritožbe, ki je sprejeta v obravnavo, odločajo sodnice in sodniki v polni sestavi na plenarni seji. Tak postopek odločanja dejansko pomeni, da o vsaki ustavni pritožbi odloča vseh devet sodnic in sodnikov.

V letu 2005 je Ustavno sodišče rešilo 912 ustavnih pritožb, kar je za 4 % (912:952) manj kot v letu poprej.

Graf 4: Struktura rešenih zadev po senatih

V strukturi rešenih ustavnih pritožb največji delež odpade na zadeve, ki jih preizkuša civilni senat, in sicer 41 % (377:912), deleža upravnega senata (31%; 284:912) in kazenskega senata (27,5 %; 251:912) pa sta približno izenačena.

V strukturi rešenih ustavnih pritožb po vrstah zadev je bilo največ ustavnih pritožb rešenih v pravnih zadevah, in sicer 24,5 % (224:912), zatem v kazenskih zadevah, in sicer 14 % (129:912), v zadevah prekrškov 13 % (121:912), v delovnih sporih 10 % (92:912), v zadevah izvršb 8 % (73:912), v denacionalizacijskih zadevah 5,5 % (51:912), v gospodarskih sporih 4,8 % (44:912) in v socialnih sporih 3,9 % (36:912).

V letu 2005 je Ustavno sodišče sprejelo v obravnavo 66 zadev ustavnih pritožb. Če primerjamo to število s skupnim številom rešenih zadev, pomeni, da je bilo sprejetih 7,2 % (66:912) ustavnih pritožb. Največkrat so bile sprejete v obravnavo ustavne pritožbe v kazenskih in pravnih zadevah (po 12-krat), zatem v zadevah izvršb (11-krat), v zadevah osebnih stanj (8-krat) in v delovnih sporih (7-krat). V tem letu je Ustavno sodišče odločilo o 51² sprejetih ustavnih pritožbah, (kar pomeni v 5,6 % od vseh rešenih zadev ustavnih pritožb; 512:912), pri čemer so pritožniki uspeli v 38³ primerih, kar v primerjavi s skupnim številom rešenih zadev pomeni, da so uspeli v 4,2 % (38:912) zadev. Ta odstotek je približno enak kot v letu 2004. Ustavne pritožbe so bile najbolj uspešne v pravnih zadevah (6-krat), zatem v kazenskih zadevah, zadevah osebnih stanj, izvršbah in delovnih sporih (po 5-krat).

3. 4. Rešene P zadeve

V letu 2005 je bilo odločeno v 172 sporih glede pristojnosti (v letu 2004 v 12). V 144 primerih je Ustavno sodišče odločilo, kateri organ je pristojen za odločanje, v 28 primerih pa je s sklepom zavrglo zahtevo za odločitev o sporu glede pristojnosti z obrazložitvijo, da negativni kompetenčni spor še ni nastal, zaradi česar ni izpolnjena procesna predpostavka za odločanje Ustavnega sodišča. Med rešenimi spori glede pristojnosti velja omeniti, da je šlo v 13 primerih za odločitev o tem, ali je za odločanje o denacionalizacijskem zahtevku pristojno sodišče ali upravna enota, v 156 primerih pa za odločitev o pristojnosti za odločanje o postopku o prekršku.

Ti spori, ki so, čeprav ustavnopravno nepomembni, prednostni (katerih reševanje je zaradi prekinjenih postopkov prednostno), so bili v preteklem letu razlog za manjše število rešenih zadev za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov in ustavnih pritožb glede na leto 2004. Ustavno sodišče pri tem posebej opozarja na to, da je sicer ustavno določena pristojnost (osma alineja prvega odstavka 160. člena Ustave), po kateri Ustavno sodišče odloča v sporu glede pristojnosti med sodišči in drugimi državnimi organi, neprimerljiva s pristojnostmi ustavnih sodišč v drugih državah. Navadno ima sodstvo samo t. i. kompetenco o kompetenci, kar pomeni, da sodstvo samo odloča o tem, katere zadeve sodijo v pristojnost sodišča, katere pa ne. Poleg tega o vsakem

² Pri tem jih je bilo 35 sprejetih v obravnavo v letu 2005, druge pa so bile sprejete v obravnavo že v prejšnjih letih.

³ V zadevah, v katerih je Ustavno sodišče v postopku odločanja o ustavni pritožbi odločalo o utemeljenosti zatrjevanih kršitev, so bile ustavne pritožbe zavrnjene v 13 primerih, medtem ko so bili pritožniki uspešni v 74 % (38:51) tako obravnavanih ustavnih pritožb.

sporu glede pristojnosti odloča Ustavno sodišče v plenarni sestavi, pri čemer gre za povsem konkretno odločanje glede na okoliščine vsakega konkretnega primera o tem, ali sodi zadeva v sodno pristojnost ali v pristojnost drugega državnega organa. Zato spori glede pristojnosti že sami po sebi pomenijo posebno obremenitev Ustavnega sodišča, tovrstni spori v takšnem številu, kot so se pojavili v letu 2005, pa so prav absurdno breme, ki zahteva, da Ustavno sodišče namesto, da bi izvrševalo svoje temeljno poslanstvo, ki ga ima v ustavni demokraciji kot varuh ustavnosti in človekovih pravic, odloča o tem, kako naj se uporabi zakon v konkretnem primeru, kar je sicer ustavna naloga sodišč in Vrhovnega sodišča kot najvišjega sodišča v državi.

4. R zadeve

V letu 2005 je Ustavno sodišče prejelo tudi 124 vlog, ki so bile opredeljene kot vloge, na katere v skladu z 39. členom Poslovnika odgovarja generalni sekretar. Generalni sekretar v čim krajšem času vlagateljem pojasni, zakaj zadeve ni bilo mogoče uvrstiti med zadeve, o katerih je pristojno odločati Ustavno sodišče, in vlagatelja pouči, pod kakšnimi pogoji je mogoče pred Ustavnim sodiščem sprožiti posamezno vrsto postopka. Največkrat se glede na okoliščine vloge pojasnjujejo pogoji, ki so določeni za vložitev ustavne pritožbe in pobude za začetek postopka za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa. Medtem ko se je število teh vlog v primerjavi z letom poprej (159) zmanjšalo, pa se vedno večkrat dogaja, da je treba udeležencem v postopku, ki z ustavno pritožbo ne uspejo, pojasnjevati, da zoper odločitev Ustavnega sodišča ni mogoče vlagati pritožb in da zato o ustavnih pritožbah ni mogoče ponovno odločati.

III. KADROVSKA STRUKTURA

V letu 2005 so ustavnosodno funkcijo izvrševali štiri sodnice in pet sodnikov. Poleg njih in generalne sekretarke je imelo Ustavno sodišče na dan 31. 12. 2005 zaposlenih 66 sodnih oseb. Poleg namestnice in treh pomočnic generalne sekretarke, ki so bile vse imenovane na te položaje sredi preteklega leta in ki hkrati zaradi velike obremenjenosti Ustavnega sodišča opravljajo tudi svetovalsko delo, je bilo na ta dan zaposlenih 21 svetovalcev Ustavnega sodišča.

Namestnica generalne sekretarke je sodnica Upravnega sodišča, ki je bila z odločitvijo Sodnega sveta decembra 2004 dodeljena na delo na Ustavno sodišče za čas treh let. Ob koncu leta so bili uspešno zaključeni javni natečajji za zaposlitev 3 svetovalcev (večinoma nadomestne zaposlitve), ki bodo delo nastopili v letu 2006. V preteklem letu je bil večinoma izpeljan tudi postopek za dodelitev okrožne kazenske sodnice na delo na Ustavno sodišče, tako da je Sodni svet v začetku letošnjega leta sprejel odločitev o njeni dodelitvi na delo na Ustavno sodišče za čas treh let.

Odločitev Sodnega sveta, da je dodelil okrožno sodnico, je pomembna, saj pomeni začetek tistega nujnega kadrovskega pretoka, zaradi katerega je bila takšna možnost vpeljana v zakonodajo. Sodniki na delu na Ustavnem sodišču lahko s svojimi izkušnjami pri sojenju v konkretnih sodnih zadevah obogatijo ustavnosodno presojo in, ko se po določenem času vrnejo v sodstvo, prenesejo ustavnosodne poglede, zlasti glede

neposredne uporabe določb Ustave (prvi odstavek 15. člena Ustave), v delo sodišč. Tako je mogoče bistveno prispevati h kvaliteti sojenja, zato najbrž ni naključje, da nekatera ustavna sodišča, zlasti v zahodnoevropskih državah, uveljavljajo takšno prakso že vrsto let (med njimi velja posebej omeniti nemško zvezno ustavno sodišče, kjer so skoraj vsi svetovalci sodniki rednih sodišč, začasno dodeljeni na delo na ustavno sodišče).

IV. POLOŽAJ USTAVNEGA SODIŠČA, UČINKOVITOST IN ORGANIZACIJA DELA

Uvodoma je bilo opozorjeno na to, da je vzpostavljanje ugleda Ustavnega sodišča in zaupanje v njegovo delo predvsem naloga Ustavnega sodišča samega, ki mora javnost naslavljati s kvalitetno argumentirano ustavnosodno presojo. Hkrati je bilo opozorjeno, da je pri tem pomembno tudi to, da so v pravni državi predstavniki drugih vej oblasti, tako zakonodajne kot izvršilne, poklicani k temu, da spoštujejo odločitve Ustavnega sodišča, da se o njih ne izražajo žaljivo in na način, ki pomeni osebno diskvalifikacijo posameznega ustavnega sodnika. Ustavni sodniki so z deontološkimi načeli, ki jih zavezujejo kot osebe, ki izvršujejo funkcijo neodvisnega in nepristranskega sodišča, omejeni pri odgovarjanju na takšne napade. Zato niti predsednik Ustavnega sodišča kot prvi med enakimi izmed ustavnih sodnikov in kot predstavnik te institucije praviloma ne more odgovarjati na žaljive napade na delo Ustavnega sodišča. Izjemo v tem pogledu je pomenil v preteklem letu odziv predsednika Ustavnega sodišča, ki je bil potreben zaradi diskvalifikacije ustavne sodnice glede zavračanja njene kandidature za meddržavno sodišče zaradi glasu, ki ga je sodnica dala pri odločanju v Ustavnem sodišču, in to celo v zadevi, o kateri tedaj Ustavno sodišče še ni sprejelo končne odločitve. Predsednik Ustavnega sodišča je pri tem posebej poudaril, da je odločitev o tem, ali bo Državni zbor izvolil predlaganega kandidata v neko funkcijo ali ne, v celoti v njegovi pristojnosti. Zato njegovega odziva ni mogoče razumeti kot protest proti temu, da Državni zbor sodnice ni imenoval. Nedopustno pa je, da se zaradi glasu, ki ga je sodnik dal pri odločanju v zadevah iz pristojnosti Ustavnega sodišča, na nek način vzpostavlja njegova politična odgovornost. Takšno ravnanje je bilo poseg v neodvisnost Ustavnega sodišča in prav zaradi tega, ker ga je storil predstavnik druge veje oblasti, še toliko bolj nedopusten. Predsednik Ustavnega sodišča je zato nanj odgovoril z izjavo, sporočeno na posebni tiskovni konferenci.

Navedeno seveda ne pomeni, da odločitve Ustavnega sodišča niso podvržene kritiki, vendar mora biti ta kritika strokovna in argumentirana. Tudi takšno kritiko v zadnjem času vedno večkrat zasledimo v strokovnih časopisih in ta je vselej dobrodošla, saj prispeva h kvaliteti ustavnosodnega odločanja.

Ustava Republike Slovenije je vzpostavila načelo delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno. Vse tri veje oblasti so enakopravne in imajo ustavno določen položaj. Tega z akti, ki so nižji od Ustave, ni mogoče spreminjati, še manj pa z ravnanji posameznih nosilcev drugih vej oblasti. Medtem ko se je po uveljavitvi Ustave vzpostavilo zavedanje o tem, da sta izvršilna in zakonodajna veja oblasti samostojni veji oblasti, pa zavedanje o tem, da je sodstvo samostojna veja oblasti, še ni povsem prisotno. Ustavno sodišče je pri tem kot najvišji organ sodne oblasti za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter človekovih pravic na nek način sestavni del sodne oblasti,

hkrati pa ni sestavni del "rednega sodstva". Zaupana mu je tako ocena ustavnosti delovanja zakonodajne in izvršilne veje oblasti kot tudi "rednega sodstva". Zavedanje o tem, da je sodstvo samostojna veja oblasti, pa ne predpostavlja le odgovornega izvrševanja te oblastne funkcije, temveč tudi to, da drugi dve veji oblasti priznavata njeno enakopravnost, pa naj gre pri tem, ko gre za Ustavno sodišče, za zakonodajno urejanje njegovega položaja, za ureditev položaja nosilcev funkcij v Ustavnem sodišču ali za drugačno ravnanje, vključno z upoštevanjem protokolarnih pravil, s katerimi naj bo tudi na simbolni ravni vidno načelo delitve oblasti, pri katerem je treba spoštovati neodvisnost Ustavnega sodišča in njegovo avtonomnost.

Ustavno sodišče se že ves čas zaveda, da mora tudi samo spoštovati pravico do sojenja v razumnem roku. Da bi to lahko dosegli, smo že v preteklih letih javnost sproti seznanjali z organizacijskimi ukrepi, ki smo jih sprejeli, da smo bili lahko vsaj do neke mere kos vztrajnemu povečevanju števila novih zadev, ki jih je Ustavno sodišče prejelo v delo. Z ustrezno organizacijo dela, vpeljavo računalniško podprtega poslovanja, ki smo ga v zadnjih dveh letih uspeli z razvojem posebnega t. i. case-management sistema (ki smo ga v letu 2005 pričeli še nadgrajevati) pripeljati do tega, da bistveno pripomore k hitrejšemu in učinkovitemu delu, smo v preteklih letih dosegli, da se je število zadev, o katerih so letno odločali ustavni sodniki, iz leta v leto povečevalo. Hkrati je ta obseg dela že v letu 2004 dosegel kritično točko in to se je v letu 2005 samo še potrdilo. Ustavno sodišče ne more več povečevati učinkovitosti svojega dela. O vseh zadevah odločajo vsi sodniki, kar pomeni, da je v preteklem letu vsakdo izmed sodnic in sodnikov odločil v 1462 zadevah, to pomeni, da je mesečno vsak (če vzamemo kot učinkovitih 11 mesecev leta) odločil o 133 zadevah. Dobro organizirana in kvalitetna strokovna služba svetovalcev Ustavnega sodišča lahko bistveno pripomore k hitrejšemu delu ustavnih sodnikov, vendar je treba ob tem opozoriti, da je ustavnosodna funkcija zaupana devetim sodnicam in sodnikom, oni so tisti, ki so poklicani odločati o zadevah iz pristojnosti Ustavnega sodišča, zato morajo oni imeti primeren čas, da lahko skrbno proučijo vse zadeve, o katerih odločajo.

Pri tem, ko so že tudi ustavno določene pristojnosti Ustavnega sodišča številne, zelo široko pa je urejen tudi dostop do Ustavnega sodišča, je prav v zadnjem letu zakonodajalec tako pristojnosti kot dostop še širil. Tako je na primer z zadnjimi spremembami Zakona o lokalni samoupravi določil pristojnost Ustavnega sodišča za odločanje o posamičnih zadevah, ki bi jih glede na 157. člen Ustave lahko prepustil Upravnemu sodišču. Videti je, kot da vseh glasno izrečenih opozoril Ustavnega sodišča, ki jih vztrajno ponavlja že nekaj zadnjih let, pristojni ne jemljejo resno. Temu se pridružuje priprava in sprejemanje zakonodaje, na podlagi katere prihaja do številnih sporov, konkreten primer v preteklem letu, so pred Ustavnim sodiščem prav spori glede pristojnosti za odločanje o prekršku. Ustavno sodišče se ob vseh pomembnih ustavnopravnih vprašanih ukvarja s tem, ali naj o tem, komu je treba izreči denarno kazen za cestnoprometni prekršek v višini nekaj deset tisoč tolarjev, odloča na prvi stopnji policist ali okrajni sodnik.

Odpravo sodnih zaostankov pred rednimi sodišči se je doslej skušalo doseči predvsem tako, da so se zmanjševale možnosti vlaganja pravnih sredstev, če pa so ta že obstajala, se je omejeval obseg preizkusa izpodbijanih odločb. Že v preteklih letih smo opozorili, da je to povzročilo, da Ustavno sodišče prejema številne ustavne pritožbe, s katerimi se izpodbijajo neposredno odločitve višjih sodišč. Ne le da tako Ustavno sodišče presoja z vidika varstva človekovih pravic vse drugostopenjske odločitve, za

katere je zakonodajalec štel, da niso tako pomembne, da bi zoper njih dopustil vlaganje izrednih pravnih sredstev pred Vrhovnim sodiščem (npr. vsi odvzemi vozniških dovoljenj, ki so izrečeni v postopkih o prekrških), z uveljavitvijo nove zakonodaje o prekrških je zakonodajalec dopustil celo to, da zoper odločitev okrajnega sodnika, s katero ta odloča o zahtevi za sodno varstvo zoper odločitev prekrškovnega organa, namesto pritožbenega sodišča odloča kar neposredno Ustavno sodišče. Pri tem gre večinoma za kršitve cestnoprometnih predpisov, za katere je večinoma predpisana le denarna kazen. Pomemben je še en vidik. V skladu s prvim odstavkom 15. člena Ustave se človekove pravice in temeljne svoboščine uresničujejo naposredno na podlagi Ustave. To pomeni, da mora biti zavest o tem, da so pri sodniškem odločanju te tudi spoštovane, prisotna ves čas sodniškega odločanja, že pri odločanju na prvi stopnji sojenja. Tudi zato ima sodnik, ki sodi, v primeru, če bi menil, da je zakon, ki ga mora uporabiti, neustaven, možnost sprožitve ustavnega spora. Ustavna pritožba je posebno pravno sredstvo, na podlagi katerega Ustavno sodišče preverja, ali so sodišča to svojo ustavno vlogo opravila. Zato bi bilo treba tudi v zakonski ureditvi pravnih sredstev ta vidik ustrezno upoštevati.

V zadnjem času se dogaja tudi to, da zakonodajalec ob tem, ko skuša doseči večjo hitrost postopkov, ne upošteva, da zasledovanje tega povsem legitimnega cilja ne sme iti na račun spoštovanja človekovih pravic v postopkih. Odločitvi Ustavnega sodišča, ki sta glede presoje ustavnosti Zakona o izvršbi predstavljeni v tem poročilu, kažeta na to. Posledica so ustavne pritožbe, s katerimi pritožniki uveljavljajo kršitve človekovih pravic, Ustavno sodišče pa mora pred odločitvijo o njihovi utemeljenosti opraviti oceno ustavnosti zakonskih določb.

Iz navedenega je jasno razvidno, kako je mogoče z ne dovolj premišljenimi rešitvami zakonodajne in izvršilne oblasti še kako vplivati na povečevanje zaostankov pri delu, tudi pri delu Ustavnega sodišča.

Ob tem, ko morajo ustavni sodniki odločati v zelo zahtevnih zadevah, se torej hkrati povečuje število zadev, za katere se zahteva, da Ustavno sodišče z njima postopa z enako mero skrbnosti kot v zahtevnih zadevah. Te zadeve so nepomembne, pa vendar pomenijo zadolžitev, ki jo je treba opraviti, seveda na račun še kako potrebnega časa, ki bi ga moralo Ustavno sodišče namenjati temu, k čemur ga v temelju zavezuje Ustava. Pripad zadev že v prvem mesecu letošnjega leta⁴ kaže na to, da se bo trend velikega števila zadev, ki jih prejme v delo Ustavno sodišče, samo še nadaljeval. To bo hkrati pomenilo, da bo število nerešenih zadev vsako leto večje, kar kaže na to, da so nujno potrebne tako zakonske kot ustavne spremembe za ohranitev temeljne vloge Ustavnega sodišča.

Predsednik Ustavnega sodišča je javnost že seznanil s tem, da Ustavno sodišče pripravlja pobudo Ministrstvu za pravosodje, v kateri bi nakazali možnosti povsem konkretnih sprememb Zakona o Ustavnem sodišču. Priprava pobude je v zaključni fazi. Vendar je treba hkrati opozoriti, da zgolj spremembe Zakona, ki ureja postopek pred Ustavnim sodiščem, zelo verjetno ne bodo zadostovale za to, da bi se dosegel tisti normalni obseg dela, ki bi Ustavno sodišče razbremenil odločanja o zadevah, ki so z vidika Ustave in človekovih pravic nepomembne. Še posebej to ne bo zadostovalo, če

⁴ V mesecu januarju 2006 je Ustavno sodišče prejelo 166 novih zadev; 123 ustavnih pritožb, 31 zadev za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov, 11 sporov glede pristojnosti in 1 zadevo za presojo ustavnosti referendumu.

zakonodajalec ne bo spremenil določb obstoječih drugih zakonov, s katerimi je določil dodatne pristojnosti Ustavnega sodišča in še razširil že tako širok krog subjektov, ki lahko sprožijo postopek pred Ustavnim sodiščem. Zato Ustavno sodišče ponovno in izrecno opozarja na to, da so potrebne celovite zakonske spremembe in da je potrebno tudi več od tega, potrebne so spremembe Ustave.

Po petnajstih letih delovanja Ustavnega sodišča po pristojnostih in na način, kot je bil uveljavljen z Ustavo, je razvidno, da odločanje ustavnosti in zakonitosti podzakonskih predpisov ne bi smela biti pristojnost Ustavnega sodišča (125. člen Ustave), da Ustavno sodišče ne bi smelo odločati v sporih glede pristojnosti med sodišči in drugimi državnimi organi, saj bi morala biti ta pristojnost dana rednemu sodstvu, in da ni nobene potrebe, da poleg pooblaščenih predlagateljev fizične in pravne osebe predlagajo uvedbo postopka presoje predpisa s pobudo ob tem, ko imajo hkrati odprto možnost vlaganj ustavnih pritožb, v njihovem okviru pa je možna tudi presoja predpisov.

V. POMEMBNEJŠE ODLOČITVE

Medtem ko se je v letu 2004 Ustavno sodišče veliko ukvarjalo s postopki odločanja o ustavnosti referendumskih vprašanj in v zvezi z njimi, se v letu 2005 s temi zadevami ni srečalo. Pač pa je presojalo ustavnost ureditve predhodnega zakonodajnega referenduma. Zato velja med pomembnejšimi odločitvami omeniti odločbo št. U-I-217/02 z dne 17. 2. 2005 (Uradni list RS, št. 24/05 in OdlUS XIV, 6), s katero je Ustavno sodišče z odložnim rokom razveljavilo določbe Zakona o referendumu in ljudski iniciativi, ki urejajo postopek razpisa referenduma in postopek dajanja podpore zahtevi za razpis zakonodajnega referenduma, v delu, v katerem se nanašajo na predhodni referendum. Ustavno sodišče je poleg izrecno obrazloženih neskladnosti z Ustavo (zlasti da bi za zagotovitev določnosti pravnih norm zakon moral urejati vsaj bistvena pravila o načinu postavitve referendumskih vprašanj, da bi moral vsebovati določbe, na podlagi katerih bi bilo mogoče preprečiti razpis referenduma, če bi pri ponavljajočih pobudah za njegov razpis ugotovili neustaven namen; neustavnost posameznih določb postopka pri dajanju podpore volivcem za vložitev zahteve za razpis referenduma) ugotovilo, da določbe celotnega poglavja povzročajo takšno nekonsistentnost celotne ureditve predhodnega postopka, da ni mogoča razveljavitev zgolj posameznih določb ali zgolj ugotovitev neustavnih pravnih praznin.

Z odločbo št. U-I-145/03 z dne 23. 6. 2005 (Uradni list RS, št. 69/05) je Ustavno sodišče presojalo ustavnost določb Zakona o pravnem postopku, s katerimi je urejeno kaznovanje zaradi nespoštovanja prepovedi žalitve sodišča, stranke ali drugega udeleženca v postopku. Ustavno sodišče je med drugim presodilo, da ta ureditev ni v neskladju z Ustavo. V obrazložitvi odločbe je posebej poudarilo, da je namen prepovedi žaljivih vlog zavarovati zaupanje v sodstvo in ugled ter avtoriteto sodstva; ne konkretnega sodnika in sodišča, temveč sodne veje oblasti v celoti, ker obstajajo posebni razlogi, zaradi katerih je utemeljeno, da sodstvo uživa posebno varstvo in to drugače kot drugi veji državne oblasti. Kot garant pravice, temeljne vrednote v pravni državi, mora sodstvo uživati zaupanje javnosti, če naj bo uspešno pri svoji nalogi. Vzpostavljanje ugleda in zaupanja v sodstvo je predvsem naloga sodnikov samih, ki jo lahko najučinkoviteje uresničijo z zakonitim in korektnim vodenjem postopkov, zaradi česar institut kaznovanja za žaljive vloge ni temeljni način zagotavljanja ugleda oziroma

avtoritete sodišč. Je pa vendarle dodatni pripomoček, ki omogoča obrambo obstoječega ugleda oziroma avtoritete sodišč tedaj, ko se s slabšalnimi vrednostnimi sodbami ter s posplošenimi napadi na delo sodišča ali osebno na konkretnega sodnika vnaša vzdušje vzpostavljanja nezaupanja v delo sodišč. Ustavno sodišče se je pri tem sklicevalo na stališča Evropskega sodišča za človekove pravice, ki je v svojih odločitvah izrecno poudarilo, da je namen tovrstnih omejitev varstvo avtoritete sodstva oziroma cilja, da mora javnost imeti spoštovanje do sodišč in zaupanje, da sodišča zmorejo uresničiti svojo funkcijo – da so tisti forum, ki je namenjen reševanju sporov oziroma za odločanje o krivdi ali nedolžnosti, pri čemer je pomembno, da ima javnost v veliki meri zaupanje v sposobnost sodstva, da to funkcijo izpolni. Ustavno sodišče je poudarilo, da je prepoved žaljivih vlog tudi v funkciji prepovedi zlorabe pravic in cilja zagotavljanja ekonomičnosti in pospešitve postopka.

Z odločbo št. U-I-90/05 z dne 7. 7. 2005 (Uradni list RS, št. 75/05) je Ustavno sodišče odločilo o ustavnosti nekaterih določb novele Zakona o javnih uslužbencih. Odločba je posebej pomembna z vidika opredelitve razmerij med Vlado in ministrstvi, ker s tega vidika obrazloži vsebino drugega odstavka 120. člena Ustave, s tem pa tudi ustavno podlago za ravnanje nosilcev izvršilne veje oblasti in državnih uradnikov. Ustavno sodišče je navedlo, da ta ustavna določba pomeni konkretizacijo načela delitve oblasti in zagotavlja samostojnost in neodvisnost uprave pri izvrševanju njenih funkcij v razmerju do drugih vej oblasti. Umestitev uprave v posebno podpoglavje Ustave kaže na namen ustavodajalca, da ji zagotovi (relativno) samostojen ustavni položaj v sistemu organizacije državne oblasti, ki pa državni upravi ne zagotavlja polne samostojnosti, saj ji načeluje Vlada. Vlada in državna uprava organizacijsko tvorita celoto. Vlada vodi in usmerja delo državne uprave predvsem politično, na strokovnem področju pa mora biti državna uprava relativno samostojna. Vlada je izraz vsakokratne na volitvah izražene politične usmeritve, državna uprava pa je v položaju državnega organa, ki ne glede na politično prevladujoče usmeritve v družbi kontinuirano izvaja Ustavo in veljavno zakonodajo, kar terja ustrezno stabilnost njene organizacije in delovanja. Vendar se, kot je navedlo Ustavno sodišče, od nje tudi terja, da je politično nevtralna in lojalna do vsakokratne politične oblasti, da torej pri izvajanju svoje funkcije ne sledi lastnim političnim stališčem oziroma da ne nasprotuje političnim stališčem Vlade.

Z odločbo št. U-I-298/04 z dne 27. 10. 2005 (Uradni list RS, št. 100/05) je Ustavno sodišče delno razveljavilo določbi Zakona o plačilnem prometu, ki sta urejali javnost podatkov o transakcijskih računih tudi za fizične osebe. Določbi sta dopuščali objavo osebnih podatkov fizičnih oseb kot posameznikov na spletni strani Banke Slovenije. Pomen te odločbe je predvsem v stališču Ustavnega sodišča, po katerem je samo po sebi v neskladju z drugim odstavkom 38. člena Ustave to, da zakon z objavo podatkov omogoči, da se zbrani osebni podatki uporabljajo za kakršenkoli namen.

Med pomembnejše odločitve v preteklem letu je treba uvrstiti tudi odločbi, s katerima je Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost Zakona o izvršbi in zavarovanju. Z odločbo št. Up-357/03 in št. U-I-351/04 z dne 20. 10. 2005 (Uradni list RS, št. 96/05) je odločilo o neustavnosti zakonske ureditve, ki dopušča, da se že začeta izvršba nadaljuje zoper novega dolžnika, na katerega je prešla obveznost za plačilo dolga, ki pa mu Zakon ne daje možnosti, da bi v postopku pred sodiščem prve stopnje uveljavljal razloge, zaradi katerih nasprotuje prehodu obveznosti nanj. Ker te razloge lahko prvič uveljavlja šele v pritožbi zoper prvostopenjsko odločitev, zoper to pa ni dovoljena pritožba, je zakonska ureditev nedopustno posegla v človekovi pravici do izjave in do pravnega sredstva, saj ni

bilo mogoče ugotoviti, da bi zakonodajalec zasledoval kakšen ustavno dopusten cilj. Ustavno sodišče je lahko le ugotovilo neustavno pravno praznino in zakonodajalcu naložilo, naj jo v določenem roku odpravi, ter hkrati za čas do uveljavitev zakonske spremembe določilo način izvršitve svoje odločbe. Postopek za oceno ustavnosti četrtega odstavka 24. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju je Ustavno sodišče na podlagi pooblastila iz drugega odstavka 59. člena ZUstS začelo samo ob obravnavi ustavne pritožbe. Glede na ugotovljeno neustavno zakonsko ureditev sta bili tudi v postopku z ustavno pritožbo ugotovljeni kršitvi pritožnikovih pravic, da se izjavi v postopku pred sodiščem prve stopnje (22. člen Ustave), in do učinkovitega pravnega sredstva (25. člen Ustave). Zato je Ustavno sodišče izpodbijani sodni odločbi, s katerima je prvostopenjsko sodišče odločilo, da se prekine izvršba zoper prvotnega dolžnika in nadaljuje zoper pritožnika, višje sodišče pa je zavrnilo njegovo pritožbo zoper takšno odločitev, razveljavilo in zadevo vrnilo pristojnemu sodišču v novo odločanje. Sodišče bo lahko na podlagi določenega načina izvršitve ob presoji zakonske ureditve odločilo tako, da bosta pravici iz 22. in 25. člena Ustave v sodnem postopku spoštovani.

Z odločbo št. U-I-110/03 in Up-631/03 z dne 14. 4. 2005 (Uradni list RS, št. 46/05 in OdlUS XIV, 21) je Ustavno sodišče odločilo o ustavnosti ureditve Zakona o izvršbi in zavarovanju, po kateri se za poplačilo upnikove terjatve lahko poseže v (tudi v lastninsko) pravico tretje osebe (ki ni dolžnik), ne da bi bilo tej osebi omogočeno, da v izvršilnem postopku, tudi če z veliko verjetnostjo izkaže, da ima pravico, ki preprečuje izvršbo (npr. svojo lastninsko pravico izkaže z javno listino), ne more doseči, da izvršilno sodišče njen ugovor vsebinsko obravnava, ureditev odloga izvršbe iz prvega odstavka 73. člena Zakona pa tudi ne nudi zadostnega varstva njenih pravic. Zato je Ustavno sodišče ugotovilo, da takšen poseg v pravico do učinkovitega sodnega varstva, ki sicer zasleduje ustavnodopusten cilj (omejitev zastojev v izvršilnem postopku, da je lahko upnik čim prej poplačan), ki je nujen in primeren, da se doseže navedeni cilj, ni sorazmeren v ožjem pomenu besede in je zato v neskladju s pravico do učinkovitega sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave. Cilj izvršbe namreč ne more biti, kot je poudarilo Ustavno sodišče, da upnik pride do poplačila svoje terjatve za vsako ceno; tudi iz premoženja nekoga tretjega. Če do tega po pravilih izvršilnega postopka pride, pa mora imeti tretji na razpolago učinkovito sodno varstvo, da zavaruje svojo pravico. Tudi s to odločbo je Ustavno sodišče določilo način izvršitve, ki naj omogoči, da se izvršilni postopki v času, dokler zakonodajalec ugotovljene neustavnosti ne odpravi, nadaljujejo, pri čemer bo spoštovana pravica tretjega do učinkovitega sodnega varstva njegovih pravic v izvršilnem postopku. To bo mogoče tudi v zadevi ustavnega pritožnika, o kateri je Ustavno sodišče odločilo hkrati tako, da je izpodbijani sodni odločbi, ki sta temeljili na stališču, po katerem verjeten izkaz pravice, ki preprečuje izvršbo, nikoli ne more zadostovati za ugoditev predlogu za odlog izvršbe, če ni izpolnjen tudi pogoj nenadomestljive škode, razveljavilo in vrnilo zadevo v novo odločanje pristojnemu sodišču.

Z odločbo št. U-I-65/05 z dne 29. 9. 2005 (Uradni list RS, št. 92/05) je Ustavno sodišče odločilo o ustavnosti Zakona o upravnem sporu, ker zakonodajalec ni zagotovil učinkovitega sodnega varstva človekove pravice do sojenja v razumnem roku. Zakonodajalcu je določilo enoletni rok za odpravo ugotovljene neustavnosti. Odločitev Ustavnega sodišča je bila sprejeta še preden je Evropsko sodišče za človekove pravice izdalo sodbo v zadevi Lukenda proti Sloveniji. Ustavno sodišče je ugotovilo, da ni posebnih zakonskih določb, ki bi omogočale prizadeti osebi uveljaviti pravico do pravičnega zadoščenja v primerih, ko je kršitev v postopku pred sodišči že prenehala,

kar je v neskladju s pravico do učinkovitega sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave in z določbo četrtega odstavka 15. člena Ustave, ki določa, da sta zagotovljeni sodno varstvo človekovih pravic ter pravica do odprave posledic njihove kršitve. Poudarilo je, da pravično zadoščenje zaradi kršitve te pravice ne pomeni odškodnine v klasičnem pomenu po kriterijih civilnopravne odgovornosti za premoženjsko in nepremoženjsko škodo, kar velja tudi za odškodnino po 26. členu Ustave. Po presoji Ustavnega sodišča gre za zadoščenje zaradi opustitve pozitivne dolžnosti države, da zagotovi tak sistem oziroma organizacijo postopkov, ki bodo omogočali, da posameznik pride do odločitve sodišča v razumnem roku. Zakon o upravnem sporu glede na drugi odstavek 157. člena Ustave sicer ureja sodno varstvo te pravice. Ne vsebuje pa posebnih, naravi te pravice prilagojenih, določb, ki bi omogočale uveljavljanje pravičnega zadoščenja v primeru, ko je kršitev že prenehala.

Odločbo št. U-I-163/05 z dne 27. 10. 2005 (Uradni list RS, št. 97/05), s katero je Ustavno sodišče ugotovilo neskladnost nekaterih določb Zakona o preprečevanju korupcije z Ustavo, pa velja omeniti predvsem zaradi razlage, ki jo je Ustavno sodišče sprejelo glede drugega stavka drugega odstavka 74. člena Ustave, po katerem se gospodarska dejavnost ne sme izvajati v nasprotju z javno koristjo. Ustavno sodišče je poudarilo, da zakonodajalec pravico do svobodne gospodarske pobude, ki jo zagotavlja prvi odstavek 74. člena Ustave, lahko omeji na podlagi drugega stavka drugega odstavka tega člena, če to zahteva javna korist. Vendar tudi v tem primeru zakonodajalca veže splošno načelo sorazmernosti (v ožjem pomenu), ki mu dovoljuje, da ustavno pravico omeji le toliko, kolikor je zaradi varovanja javne koristi treba poseči vanjo.

Z odločbo št. Up-422/02 z dne 10. 3. 2005 (Uradni list RS, št. 29/05 in OdlUS XIV, 36) je Ustavno sodišče odločalo o koliziji pravice do svobode izražanja iz prvega odstavka 39. člena Ustave in do svobode umetniškega ustvarjanja iz 59. člena Ustave na eni strani ter pravico do varstva osebnostnih pravic iz 35. člena Ustave na drugi strani v literarnem delu. Ustavno sodišče je odločilo, da je stališče sodišča, po katerem se mora v primeru, če gre za literarno delo, avtorjeva pravica do svobode umetniškega izražanja umakniti, čim se nekdo v avtorskem delu prepozna in se zaradi opisa čuti prizadetega, v neskladju s pravico iz 59. člena Ustave. Ustavno sodišče je izpodbijane sodne odločbe razveljavilo in zadevo vrnilo v novo odločanje okrožnemu sodišču z napotilom, da bo moralo sodišče v ponovljenem postopku najprej opredeliti vsebino obeh človekovih pravic, ki sta v koliziji, pri čemer bo moralo upoštevati, da gre za pripoved literarnega lika o drugem literarnem liku in ne za javno izjavljanje toženca o tožniku. Poudarilo je še, da primerov, ko sta z umetniškim delom prizadeta čast in dobro ime posameznika, ni mogoče enačiti s primeri, ko pride do posega v to pravico z žaljivo izjavo v tisku oziroma v drugih javnih medijih.

Z odločbo št. Up-599/04 z dne 24. 3. 2005 (Uradni list RS, št. 37/05 in OdlUS XIV, 38) je Ustavno sodišče ugotovilo, da je sodišče pritožniku, ki mu je zaradi prestajanja zaporne kazni vzeta prostost, kršilo pravico do poštenega sojenja iz 22. člena Ustave v povezavi s pravico do uporabe svojega jezika in pisave iz 62. člena Ustave. Pritožnik, državljani Litve, je vložil vlogo, ki jo je naslovil kot "pritožba na Vrhovno sodišče" zoper pravnomočno sodbo, s katero je bil obsojen za kaznivo dejanje na kazen zapor. V pravnomočno končanem kazenskem postopku je imel pritožnik zagovornika, zagovarjal se je v ruskem jeziku in se s sodiščem in udeleženci v postopku sporazumeval s pomočjo prevajalke za ruski jezik. Vlogo je vložil v litvanskem jeziku z dostavkom v slovenskem jeziku, da ruski jezik razume, pisati pa v tem jeziku ne zna. Sodišče je po

ugotovitvi, da v Sloveniji ni tolmača za litvanski jezik, pritožnika v ruskem jeziku pozvalo, naj vlogo dopolni s predložitvijo vloge v ruskem jeziku. Ko pritožnik tega ni storil, je njegovo vlogo zavrglo. Ustavno sodišče je ugotovilo, da je stališče sodišča, po katerem mora obdolženec, ki v postopku uporablja določen jezik, v tem istem jeziku sodišču tudi podajati svoje vloge, kljub dejstvu, da mu je ves čas trajanja postopka odvzeta prostost, v neskladju s pravico do uporabe svojega jezika in pisave. Ker je bil pritožnik nezmožen pisne komunikacije s sodiščem v jeziku, katerega je sicer uporabljal za ustno sporazumevanje v postopku, mu šele spoštovanje pravice do uporabe svojega jezika in pisave omogoča uresničitev pravice do poštenega sojenja, je presodilo Ustavno sodišče. Zato je izpodbijano sodno odločbo razveljavilo in zadevo vrnilo sodišču v novo odločanje.

Z odločbo št. Up-412/03 z dne 8. 12. 2005 (Uradni list RS, št. 117/05) je Ustavno sodišče ugotovilo kršitev pravic iz 35. člena (pravica do zasebnosti) in prvega odstavka 37. člena Ustave (pravica do tajnosti pisem in drugih občil), ker je sodišče kot dokaz v kazenskem postopku uporabilo podatke, pridobljene s prisluškovanjem in snemanjem telefonskih pogovorov, ki jih je izvajala varnostno-obveščevalna služba (SOVA), medtem ko je Zakon o kazenskem postopku to opravilo dal policiji. Ustavno sodišče je zaradi navedenih kršitev izpodbijani sodbi razveljavilo in zadevo vrnilo pristojnemu sodišču v novo odločanje, pri čemer seveda sodbe ne bo moglo opreti na dokaz, ki je bil pridobljen s kršitvijo človekovih pravic.

VI. SPOŠTOVANJE ODLOČB USTAVNEGA SODIŠČA

Kadar Ustavno sodišče oceni, da je zakon ali drug predpis protiustaven ali nezakonit zato, ker določenega vprašanja, ki bi ga moral urejati, ne ureja ali ga ureja na način, ki ne omogoča razveljavitve ali odprave, po določbi 48. člena Zakona o Ustavnem sodišču sprejme o tem ugotovitveno odločbo in zakonodajalcu ali drugemu normodajalcu določi rok za odpravo ugotovljene neustavnosti oziroma nezakonitosti. Spoštovanje odločbe Ustavnega sodišča pomeni, da mora normodajalec v roku, ki mu ga je določilo Ustavno sodišče, to svojo obveznost tudi izvršiti. V nasprotnem primeru se nadaljuje kršenje pravic, ki bi morale biti s čim hitrejšo odpravo neustavnosti zavarovane. Normodajalec krši načelo pravne države in načelo delitve oblasti, ki od njega zahtevata, da spoštuje odločitev Ustavnega sodišča, da ravna v skladu z njo in tako izvrši obveznosti, ki mu jih nalaga Ustava. Vsaka posamezna neizvršena odločba pomeni kršitev 2. člena in drugega odstavka 3. člena Ustave.

V nasprotju z ugotovitvijo za leto 2004, da se je stanje neizvršenih odločb Ustavnega sodišča v primerjavi s preteklimi leti izboljšalo, za stanje ob koncu leta 2005 tega ni mogoče trditi. V preteklem letu se je zakonodajalec odzval na 7 odločb Ustavnega sodišča,⁵ s katerimi so bile po letu 2001 ugotovljene neustavnosti posameznih zakonov.

⁵ To so bile odločbe št. U-I-322/98 z dne 15. 3. 2001 (Uradni list RS, št. 28/01 in OdlUS X, 44; Zakon o postopku za ustanovitev občin ter določitev njihovih območij), št. U-I-127/01 z dne 12. 2. 2004 (Uradni list RS, št. 25/04 in OdlUS XIII, 10; Zakon o nalezljivih boleznih), št. U-I-296/02 z dne 20. 5. 2004 (Uradni list RS, št. 68/04 in OdlUS XIII, 41; Zakon o kazenskem postopku), št. U-I-19/05 z dne 17. 3. 2005 (Uradni list RS, št. 34/05 in OdlUS XIV, 14; Zakon o prekrških), št. U-I-96/02 z dne 11. 11. 2004 (Uradni list RS, št. 131/04 in OdlUS XIII, 71; Zakon o javnih cestah), št. U-I-160/03 z dne 19. 5. 2005 (Uradni list RS, št. 54/05

Ali so bile s tem tudi dejansko odpravljene ugotovljene neustavnosti, ni mogoče vnaprej ugotovljati, saj je vsaka od teh ureditev lahko predmet morebitne bodoče ustavnosodne presoje. Kljub temu pa še vedno ostajata dve delno neizvršeni odločbi in bistveno večje število v celoti neizvršenih odločb kot v letu poprej.

Delno je še vedno neizvršena odločba Ustavnega sodišča št. U-I-296/95 z dne 27. 11. 1997 (Uradni list RS, št. 82/97 in OdlUS VI, 157), s katero je bila med drugim ugotovljena neustavnost Zakona o posebnem davku na določene prejemke, na katero se zakonodajalec še ni odzval. Prav tako je še vedno delno neizvršena odločba št. U-I-345/02 z dne 14. 11. 2002 (Uradni list RS, št. 105/02 in OdlUS XI, 230), s katero je bila ugotovljena nezakonitost nekaterih občinskih statutow, ker niso urejali predstavnikov romske skupnosti kot članov občinskih svetov. Občina Grosuplje se na obveznost uskladitve statuta z zakonom in izvolitve občinskega svetnika – predstavnika romske skupnosti še ni odzvala.

Sicer pa je bilo po stanju na dan 31. 12. 2005 poleg navedenih dveh odločb v celoti neizvršenih še 10 odločb, na katere bi se moral odzvati zakonodajalec. Najstarejša takšna odločba je odločba št. U-I-301/98 z dne 17. 9. 1998 (Uradni list RS, št. 67/98 in OdlUS VII, 157), s katero je bila ugotovljena neustavnost Mestne občine Koper. Poteklo je že več kot šest let od poteka roka, v katerem bi moral zakonodajalec v skladu z odločbo Ustavnega sodišča izpolniti svojo obveznost.

Zakonodajalec se več kot eno leto po poteku roka za odpravo neustavnosti tudi še ni odzval na odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-246/02 z dne 3. 4. 2003 (Uradni list RS, št. 36/03 in OdlUS XII, 24), s katero je Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost Zakona, ki je uredil status državljanov drugih držav, naslednic nekdanje SFRJ, v Republiki Sloveniji.

Še vedno neizvršena ostaja odločba št. U-I-291/00 z dne 5. 6. 2003 (Uradni list RS, št. 63/03 in OdlUS XII, 64), na katero smo opozorili že v letnem poročilu za leto 2004. Z njo je bila ugotovljena neustavnost Zakona o zdravniški službi, ker ne določa, kateri obseg dejavnosti Zdravniške zbornice se financira s članarino, ki je javna dajatev, in ker ne določa nadzora države nad določanjem članarine. Tudi na odločbo št. U-I-60/03 z dne 4. 12. 2003 (Uradni list RS, št. 131/03 in OdlUS XII, 93), s katero je bila ugotovljena neustavnost Zakona o nepravdnem postopku, ker ne ureja nekaterih pomembnih vprašanj, povezanih s pridržanjem oseb na zaprtih oddelkih psihiatričnih bolnišnic, je bilo opozorjeno že v preteklem poročilu.

Navedenim odločitvam so se v letu 2005 pridružile nove. Med njimi odločba št. U-I-155/00 z dne 22. 4. 2004 (Uradni list RS, št. 51/04 in 62/04 – popr. in OdlUS XIII, 30),⁶ s katero je Ustavno sodišče ugotovilo neustavnost prvega odstavka 15. člena Zakona o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja bivših vojaških zavarovancev, ker ni uredil za čas pred njegovo uveljavitvijo pravic oseb, ki so po 18. 10. 1991 pridobile državljanstvo po 40. členu Zakona o državljanstvu Republike Slovenije. Zatem odločba št. U-I-1/03 z dne 20. 5. 2004 (Uradni list RS, št. 62/04 in OdlUS XIII, 40), s katero je Ustavno sodišče ugotovilo neskladnost prvega odstavka 238. člena Zakona o graditvi objektov z načelom enakosti pred zakonom, ker pri urejanju odškodnine zaradi spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča in gozda brez razumnega razloga

in OdlUS XIV, 28; Zakon o Radioteleviziji Slovenija in št. U-I-90/05 z dne 7. 7. 2005 (Uradni list RS, št. 75/05; Zakon o javnih uslužbencih).

⁶ V poročilu za leto 2004 je bilo izrecno opozorjeno na to, da se rok za odpravo neustavnosti kmalu izteče!

razločuje lokalne skupnosti, ki so del odškodnine prejele, od lokalnih skupnosti, ki to odškodnino na podlagi udeležbe v postopku priprave in sprejemanja lokacijskih načrtov pričakujejo.

Pri nekaterih odločbah, ki še niso izvršene, čeprav je rok že potekel, je mogoče ugotoviti, da so bili zakonodajni postopki že sproženi. To velja za odločbi št. U-I-93/03 z dne 18. 11. 2004 z dne 18. 11. 2004 (Uradni list RS, št. 132/04 in OdlUS XIII, 77) in št. U-I-110/03, Up-110/03 z dne 14. 4. 2005 (Uradni list RS, št. 46/05 in OdlUS XIV, 21), s katerima so bile ugotovljene neustavnosti drugega odstavka 188. člena in drugega odstavka 194. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju, ker v izvršilnem postopku omogočata prodajo nepremičnine upniku po ceni, nižji od ugotovljene vrednosti nepremičnine tudi takrat, kadar znesek, pridobljen s prodajo nepremičnine, ne zadošča za poplačilo upnikove terjatve, in prvega odstavka 73. člena navedenega zakona, ker v neskladju s prvim odstavkom 23. člena Ustave dopušča poseg v pravice tretjih oseb, ki ni sorazmeren zasledovanemu cilju zagotavljanja učinkovitosti izvršbe. Enako je treba ugotoviti za odločbo št. U-I-198/03 z dne 14. 4. 2005 (Uradni list RS, št. 47/05 in OdlUS XIV, 22), s katero je bila ugotovljena neustavnost Zakona o sodniški službi, ker ne določa, da mora Sodni svet neizbranim kandidatom skupaj z obvestilom, da jih ni predlagal v izvolitev, poslati tudi predlog za izvolitev izbranega kandidata. V zakonodajnem postopku je tudi sprememba Zakona o trgu vrednostnih papirjev, za katerega je bila neustavnost ugotovljena z odločbo št. U-I-220/03 z dne 13. 10. 2004 (Uradni list RS, št. 123/04 in OdlUS XIII, 61), ker ne določa časovnega obdobja, v katerem morajo biti storjene ponavljajoče se kršitve, zaradi katerih pooblaščen nadzornik sproži postopke, v katerih je mogoče izreči tudi ukrep odvzema licence za opravljanje dejavnosti.

Na odločbo št. U-I-288/04, Up-76/03 z dne 17. 3. 2005 (Uradni list RS, št. 34/05), s katero je bila ugotovljena neustavnost Zakona o preoblikovanju Sklada Republike Slovenije za nasledstvo, ker ne določa nadaljevanja pravnih in izvršilnih postopkov, ki so bili prekinjeni oziroma odloženi na podlagi Zakona o Skladu Republike Slovenije za sukcesijo, se zakonodajalec sicer ni odzval. Vendar je treba upoštevati, da je Ustavno sodišče za primer, da zakonodajalec tega vprašanja v devetmesečnem roku ne bo uredil drugače, določilo način izvršitve, ki je začel učinkovati s potekom uskladitvenega roka. Ustavno sodišče je ocenilo, da prekinjeni oziroma odloženi postopki trajajo že najmanj sedem let, zaradi česar bi vsakršno odlašanje z nadaljnjim tekom postopkov tudi po poteku uskladitvenega roka pomenilo podaljševanja neustavnega stanja, v katerim je prizadetim odvzeto sodno varstvo. Zato je za ta primer odločilo, da se vsi prekinjeni oziroma odloženi pravdni in izvršilni postopki nadaljujejo. To pomeni, da se bodo ti postopki v letošnjem letu lahko nadaljevali neposredno na podlagi odločbe Ustavnega sodišča. Ustavno sodišče je že večkrat poudarilo, da ima način izvršitve odločbe, ki ga Ustavno sodišče določi na podlagi pooblastila iz drugega odstavka 40. člena Ustave, moč zakona.

VII. DOSTOPNOST ODLOČITEV USTAVNEGA SODIŠČA

Tudi v preteklem letu smo si prizadevali, da bi bile odločitve Ustavnega sodišča čim bolj dostopne javnosti. Zato smo že pred časom omogočili, da so vse odločitve objavljene tudi na naši spletni strani. Poleg tega smo pripravili vse, da bomo lahko v letu 2006

vpeljali novo storitev, ki bo omogočala fizičnim in pravnim osebam, da si prek naše spletne strani zagotovijo obveščanje o odločitvah Ustavnega sodišča, ki so zanje posebej pomembne. S pomočjo vnaprejšnje opredelitve kriterijev (vrsta zadeve, vrsta odločitve, področje, na katera se nanaša odločitev, ter ključnih besed) bo naročnik ob objavi odločitve na spletni strani samodejno dobil elektronsko sporočilo s povezavo do besedila odločitve.

Sicer pa se še naprej vse pomembnejše določitve Ustavnega sodišča objavljajo v Uradnem listu Republike Slovenije. V Zbirki odločb in sklepov Ustavnega sodišča, ki vsako leto izide v dveh delih, pa se objavljajo vse odločbe, izdane v postopku za oceno ustavnosti predpisa, od drugih odločitev pa samo tiste, za katere tako posebej sklene Ustavno sodišče. Zato je Zbirka v knjižni obliki kljub široki dostopnosti internetnih informacij lahko zelo dobrodošel vir najpomembnejših informacij s področja ustavnosodne presoje v posameznem letu.

VIII. MEDNARODNO SODELOVANJE

Preteklo leto je zaznamovalo tudi razvejano mednarodno sodelovanje. Ustavno sodišče je polnopravni član Konference evropskih ustavnih sodišč in Združenja francosko govorečih ustavnih sodišč. Delegacija pod vodstvom predsednika Ustavnega sodišča se je v preteklem letu udeležila XIII. Konference evropskih ustavnih sodišč na Cipru, sodnik Ustavnega sodišča se je udeležil 4. konference predsednikov frankofonskih ustavnih sodišč. Podpredsednica Ustavnega sodišča se je udeležila svečanosti ob 25. obletnici delovanja Ustavnega sodišča Španije. Sodnice in sodniki so se udeležili številnih mednarodnih konferenc, na katerih so sodelovali z referati o vprašanjih, ki zadevajo ustavnosodno presojo.

Na uradnem obisku pri Ustavnem sodišču je bila predsednica Vrhovnega sodišča Kanade, Ustavno sodišče je bilo gostitelj rednega letnega srečanja s sodnicami in sodniki Ustavnega sodišča Republike Hrvaške.

Ustavno sodišče je bilo tudi gostitelj III. Konference generalnih sekretarjev evropskih ustavnih sodišč in sodišč z enakimi pristojnostmi (konferenca je potekala od 28. 9. do 30. 9. 2005 na Bledu), ki smo jo organizirali v sodelovanju z Beneško komisijo. Udeleženci konference so razpravljali predvsem o tem, kako je mogoče z organizacijo dela svetovalcev prispevati k učinkovitejšemu delu ustavnih sodnikov, in o informatizaciji dela ustavnih sodišč. Referati, ki so bili podlaga za obravnavo navedenih vprašanj, so v celoti objavljeni na posebni spletni strani, ki je dostopna s spletne strani Ustavnega sodišča. Konferenca je bila po zagotovitvi njenih udeležencev tako vsebinsko kot organizacijsko dobro izvedena.

Predsednik
dr. Janez Čebulj